

PONTICA

XLI

2008

MUZEUL DE ISTORIE NAȚIONALĂ ȘI ARHEOLOGIE
CONSTANȚA

PONTICA

I	1968
II	1969
III	1970
IV	1971
V	1972
VI	1973
VII	1974
VIII	1975
IX	1976
X	1977
XI	1978
XII	1979
XIII	1980
XIV	1981
XV	1982
XVI	1983
XVII	1984
XVIII	1985
XIX	1986
XX	1987
XXI-XXII	1988 - 1989
XXIII	1990
XXIV	1991
XXV	1992
XXVI	1993
XXVII	1994
XXVIII-XXIX	1995 - 1996
XXX	1997
XXXI	1998
XXXII	1999
XXXIII-XXXIV	2000 - 2001
XXXV-XXXVI	2002 - 2003
XXXVII-XXXVIII	2004 - 2005
XXXIX	2006
XL	2007

Colegiul de redacție:

ALEXANDRU AVRAM – Université du Maine, Le Mans (Franța)

LIVIA BUZOIANU – *redactor responsabil;*

Muzeul de Istorie Națională și Arheologie Constanța

CONSTANTIN CHERA - Muzeul de Istorie Națională și Arheologie Constanța

GABRIEL CUSTUREA - Muzeul de Istorie Națională și Arheologie Constanța

MIHAI IRIMIA – Universitatea „Ovidius” Constanța

MANFRED OPPERMAN – Universitatea „Martin Luther”, Halle/Sa. (Germania)

ȘERBAN PAPACOSTEA – Institutul de Istorie „Nicolae Iorga”, București;

membru corespondent al Academiei Române

ALEXANDRU SUCEVEANU – Institutul de Arheologie „Vasile Pârvan”, București

ISSN 1013-4247

ISBN 973-7951-29-8

© Muzeul de Istorie Națională și Arheologie Constanța

SUMAR
SOMMAIRE
CONTENTS

STUDII ȘI COMUNICĂRI
ETUDES ET COMMUNICATIONS

VALENTINA VOINEA, GEORGE NEAGU Archaeological Research at Hamangia III Settlement from Cheia (2004-2008)	9
BARTŁOMIEJ SZYMON SZMONIEWSKI, RĂZVAN PETCU Preliminary Report from the New Excavation in Baba Cave, Grădina Village, Constanța County	35
ADRIAN BĂLĂȘESCU Considerații cu privire la exploatarea mamiferelor în așezarea Hamangia III de la Cheia	49
Considerations on the Mammals Management at Cheia (Hamangia Culture)...	56
VALENTIN RADU Studiul materialului faunistic (moluște, pești, țestoase și păsări) prelevat din nivelul Hamangia III de la Cheia (jud. Constanța)	57
The Study of the Faunistic Material (Mollusks, Fish, Turtoises, Birds) taken from III Level of Hamangia from Cheia (Constanța County).....	64
DIMITAR CHERNAKOV Eneolithic Ceramic Tablets (Altars) from Bulgaria	65
MIHAI IRIMIA Sceptre de piatră inedite din județul Constanța și unele considerații privind legăturile zonei vest-pontice cu spațiul egeean în Bronzul târziu.....	79
Sceptres en pierre inédits du département de Constantza et quelques remarques concernant les liaisons entre la zone ouest-pontique et l'espace égéen à l'époque du Bronze tardif.....	115

PETRE ALEXANDRESCU	
Însemnări arheologice histriene . Ornamente de căpăstru achemenide la Istros. Perși, sciți și saci.....	119
Notes archéologiques histriennes. Décorations d’harnais achéménides à Istros. Perses, Scythes et Saces.....	143
PIERRE DUPONT, VASILICA LUNGU, S. B. OKHOTNIKOV	
Vases lydiens de Bérézan au Musée Archéologique d’Odessa	145
DECEBAL NEDU	
Rome, Tarentum and the Defection of the Lucanian League, 326-298 B.C.	151
MARIA BĂRBULESCU, LIVIA BUZOIANU, ZAHARIA COVACEF	
Milestones from Dobruja in the Collections of the Museum for National History and Archaeology Constanța	169
CONSTANTIN BĂJENARU, CĂTĂLIN DOBRINESCU	
Săpături de salvare în necropola romană a Tomisului	189
Excavations in the Roman Necropolis of Tomis.....	199
RADU OTA	
Sarcofagele romane din piatră descoperite la Apulum.....	209
The Stone Roman Coffins Discovered at Apulum.....	216
DAN ELEFTERESCU	
Obiecte din os de la Durostorum. I.....	219
Bone Objects from Durostorum .I.....	297
VASILE MĂRCULEȚ	
Un problème de géopolitique de la politique danubienne du Constantin le Grand (324-337): la reconquête et la domination de la Dacie méridionale.....	299
CONSTANTIN NICOLAE, DANIELA BĂNOIU, VLAD NICOLAE	
Aspecte noi privind topografia cetății de la Hârșova (jud. Constanța)	313
New Considerations on the Topography of the Fortress of Hârșova (Constanza County).....	341
VALERI YOTOV	
Le thème byzantin, la Thrace, Iôannoupolis et la question des terres bulgares du nord-est à la fin du Xe – premières années du XIe siècles.....	345

NOTE
NOTES

CRISTINA CRĂCIUN	
Structuri antice descoperite prin fotointerpretarea imaginilor aeriene.....	357
Structures antiques découvertes par photointerprétation archéologique...	392
GHIORGHE PAPUC, VITALIE BODOLICĂ	
Despre amplasarea metopelor de la monumentul triumfal Tropaeum Traiani...	393
About the Way the Metopes of Tropaeum Traiani Monument Were Placed.....	399

CRISTINA PARASCHIV-TALMAȚCHI, GABRIEL CUSTUREA	
Brăzdare de plug medievale din colecția Muzeului de Istorie Națională și Arheologie Constanța.....	403
Medieval Plough Coulters from the Collection of the Museum for National History and Archaeology Constanța.....	409
GABRIEL CUSTUREA	
Capsule de teriac descoperite în Dobrogea.....	415
Capsules of Theriac Discovered in Dobrudja.....	417

CERCETĂRI INTERDISCIPLINARE RECHERCHES INTERDISCIPLINAIRES

SERGIU HAIMOVICI	
Transgresiunea uriașă și vijelioasă a apelor Mării Negre din neoliticul timpuriu dobrogean, având ca urmare apariția a două specii acvatice mediteraneene: <i>spondylus gaederopus</i> și <i>sparus aurata</i> la litoralul românesc al acestei mări.....	421
The Huge and Fast Black Sea Transgression in the Early Dobrogea Neolithic Resulting in Two Species <i>spondylus gaederopus</i> and <i>sparus aurata</i> on the Romanian Sea –Shore.....	441
LEONID CĂRPUȘ, CORNELIA CĂRPUȘ	
Analiza de laborator a unor artefacte provenite din situl arheologic de la Satu Nou – „Vadu Vacilor” (com. Oltina, jud. Constanța).....	443
Laboratory Analysis of Artifacts from Archaeological Site Satu Nou – „Vadu Vacilor” (Oltina com., Constanța County).....	448

NUMISMATICA NUMISMATIQUE

GABRIEL TALMAȚCHI, GHEORGHE ANDREESCU	
Monede de „tip scitic” aflate într-o colecție particulară din Constanța.....	451
„Scythian type” Coins From a Private Collection in Constanța.....	472
GABRIEL TALMAȚCHI	
Aspecte ale prezenței monedelor geto-dacice în teritoriul pontic prin prisma noilor descoperiri.....	473
Aspects of the Presence of the Gethian-Dacian Coins on the Pontic Territory in the Light of the New Discoveries.....	530

GABRIEL CUSTUREA

Noi descoperiri monetare bizantine din Dobrogea (sec. V-VII).....	533
New Byzantine Monetary Discoveries in Dobrudja (5th – 7th cent.).....	562

RECENZII COMPTES RENDUS

<i>Rome and the Black Sea Region. Domination, Romanisation, Resistance</i> , Black Sea Studies 5, edited by Tønnes Bekker-Nielsen, Aarhus University Press, 2006, 186 p. (Irina NASTASI).....	565
ALIX BARBET, <i>La peinture murale en Gaule romaine</i> , Ed. Picard, Paris, 2008, 391 p., 565 photos couleur + carte (Radu CIOBANU).....	570

IN MEMORIAM

CONSTANTIN PREDA (1 noiembrie 1925 – 28 martie 2008) (Gabriel TALMAȚCHI).....	575
--	-----